

L'APRENTATGE EN EL BÀSQUET DE FORMACIÓ

Nom de l'estudiant: Roger Dehesa Geli

Nom del tutor: David Pujol Fabrelles

Data d'entrega: 3 de juny del 2019

Grau en Pedagogia. Universitat de Girona

Resum

A dia d'avui, el bàsquet de formació a Catalunya i Espanya està iniciant una etapa de petit retrocés. D'una banda, alguns entrenadors estan posant les victòries i el seu prestigi per davant del desenvolupament dels seus jugadors i jugadores. D'altra banda, els entrenadors novells tenen moltes dificultats per trobar informació de qualitat que els ajudi a introduir-se en el món de la formació. L'objectiu que té aquest treball és donar un cop de mà a tots aquells entrenadors que tenen ganes d'aprendre metodologies de treball adequades a les categories corresponents. Organitzar els continguts de forma clara i visual ha estat la meva intenció des d'un principi. El bàsquet, i l'esport en general, pot ésser una eina educativa molt potent si és treballada de la forma adequada. Com a entrenador, amb certa experiència en el camp de la formació i com a futur pedagog, amb aquest treball m'agradaria contribuir a l'esport que tan estimo. La coherència ha d'ésser una virtut que han de tenir tots entrenadors posant el jugador o jugadora al centre de l'aprenentatge.

El resultat mai ha de ser la meta sinó el camí que recorres per arribar-hi.

Paraules clau

Bàsquet, formació, aprenentatge, metodologies, esport, valors, tècnica i tàctica

Abstract

Nowadays, training basketball in Catalonia and Spain is beginning a stage of small decline. On the one hand, some coaches are putting their victories and prestige ahead of the development of their players. On the other hand, novice trainers have many difficulties to find quality information that could help them to introduce themselves into training world. The objective of this work is helping all those trainers who are eager to learn suitable work methodologies in the corresponding categories. Organizing the contents clearly and visually has been my intention from the beginning. Basketball, and sports in general, can be a very powerful educational tool if it is worked out in the right way. As a coach, with some experience in the field of training and as a future pedagogue, with this work I would like to contribute to the sport that I love. Consistency must be a virtue that all trainers must have by putting the player or player at the center of the learning.

The result should never be the goal but the path you are going to reach.

Keywords

Basketball, training, learning, methodologies, sports, values, technique and tactics

Índex

Introducció	5
Objectiu del treball.....	7
Metodologia	8
Detecció del problema.....	8
Desenvolupament del problema	8
Tècnica d'investigació.....	9
Desenvolupament del producte	9
Emmarcament teòric i conceptual	11
El bàsquet de formació.....	11
L'entrenador-formador.....	11
L'entrenament	15
Com construir un bon aprenentatge	16
Conclusions	18
El paper del pedagog en el bàsquet de formació	19
Bibliografia	20
Annex	21
Entrevista Silvio Santander	21
Entrevista Pol Velàzquez	30
Entrevista Xabier Añúa	33

Introducció

La meva primera motivació per fer aquest treball la tinc molt clara des de fa temps, no m'agrada com està canviant el bàsquet de formació. Cada vegada més clubs i entrenadors posen els resultats per sobre els processos, cada vegada importa més el “què” que el “com” i el “per què”. Amb aquest treball vull identificar els principals problemes que té el bàsquet de formació actual i intentar posar el meu gra de sorra per canviar-ho. No hem d'oblidar que els protagonistes són ells i elles.

De ben petit com la majoria de nens vaig provar el futbol, però al cap de poc temps em vaig adonar que no era el meu esport. Després de deixar-lo em tocava intentar-ho amb un altre, i com si d'un amor a primera vista es tractés, em vaig enamorar del bàsquet. Un nen de deu anys i no més de metre trenta practicant l'esport dels gegants.

Així vaig començar, entre cistella i cistella, entre alegria i decepció. No era diferent als meus companys i a tots ens movia la mateixa motivació, jugar a la NBA. Ben aviat això va canviar i a mesura que creixíem cada un tenia objectius diferents. Per a alguns el bàsquet era un simple tràmit i els entrenaments una forma de divertir-se (que no de gaudir) però a uns altres aquest esport ja ens tenia atrapats.

Amb catorze anys em va arribar l'oportunitat de ser ajudant a l'escola de bàsquet, l'equip format pels jugadors i jugadores més petits del club. Aquell primer any tot i gaudir molt de l'experiència no em podia esperar el que vindria els anys següents, i molt menys després d'una mala segona temporada on vaig ser ajudant d'un equip on els jugadors eren dos anys més petits que jo.

La meva tercera temporada com ajudant va ser el punt d'inflexió i tot gràcies al primer entrenador ja que era una persona que donava molta importància al “com” i al “perquè”. D'ell vaig poder aprendre molt, segurament aquest treball té part de la seva influència i del que ell em va ensenyar durant els mesos que vam estar junts, gràcies Marc. La següent temporada vaig poder agafar el meu primer equip com a entrenador principal i allà el meu punt de vista va canviar, havia de portar la batuta, havia de formar.

La paraula “formar”, sense aquesta paraula el meu treball no tindria cap significat. Moltes vegades els entrenadors volem ser el nou Popovich o el nou Pablo Laso i obtenir victòries a les millors lligues del món, però poques vegades recordem tot el treball que hi ha darrera els jugadors ja que ells, sense cap mena de dubte uns excel·lents entrenadors, els agafen

a la seva etapa professional. Sempre he pensat que en el bàsquet és feina de la majoria crear la minoria, és a dir, que els entrenadors de les escoles i clubs amateurs són els encarregats de fer sobresortir a aquells nens i nenes amb talent perquè algun dia puguin dedicar-se al bàsquet.

Aquí, en aquest punt és on el meu treball vol encarar-se. Gràcies als estudis de pedagogia he pogut adonar-me de la importància dels processos d'aprenentatge. Com, què i quan han d'aprendre els nens i nenes a les escoles? Com, què i quan han d'aprendre els nens i nenes amb les famílies? Tot això està molt treballat i podem trobar una infinitat d'informació al respecte, però com, què i quan han d'aprendre els nens i nenes que juguen a bàsquet? Si es busca per internet es poden trobar una llista inacabable d'exercicis per treballar qualsevol fonament tècnic o tàctic però són pocs els entrenadors que t'ensenyen en quin moment fer-ho o de quina forma fer-ho perquè aquest aprenentatge sigui el millor possible.

Són molts anys enamorat de l'esport de la cistella, són molts anys intentant ensenyar el millor possible de què va aquest esport i intentant transmetre la meva passió pel mateix.

Aquest treball consta de dues parts, la primera és una recerca d'informació sobre metodologies d'entrenament, treball en bàsquet de formació, aprenentatge significatiu en el bàsquet, processos d'aprenentatge, etc. Aquí és on neix el meu marc teòric, on una part important de la recerca s'ha fet sobre l'obra d'Ángel González Jareño a qui considero capdavanter en matèria de formació. Aquest autor, ex entrenador de bàsquet a una de les canteres més importants del país i també de l'equip professional del Real Madrid aprofundeix en temes tant rellevants com són l'entorn i els valors de l'esport.

La segona part del treball, i a la qual he dedicat la major part dels meus esforços, és la creació d'una guia pels nous entrenadors. Aquesta vol ser una forma d'ajudar a les persones que acaben d'iniciar-se a l'art de la formació de forma que no intentin agafar drecceres ni saltar-se passos que seran fonamentals per l'aprenentatge íntegre del bàsquet. El document està creat des del punt de vista d'un pedagog que també és entrenador-formador de bàsquet, barrejant així la meua formació acadèmica amb l'esportiva. El que ha pretès aquest treball és agafar informació dels referents en el camp i adaptar-la a un públic pel qual no estava dirigit, volent així, facilitar la difícil feina als entrenadors de formació. Tot el treball de recerca que he estat fent durant mesos, estudiant a fons les metodologies que s'utilitzen als països capdavanter en matèria de bàsquet de formació

com són Estats Units, Canadà, Espanya i Argentina, sumat a les entrevistes personals que he pogut fer a fantàstics entrenadors com Silvio Santander (encarregat del bàsquet de formació a tota l'Argentina) o Xabier Añúa (mític entrenador espanyol dels anys 70 i capdavanter en matèria d'esports i valors) m'ha donat un punt de vista suficient com per poder crear aquesta guia.

Per suposat que no he volgut crear una obra magna, ni una guia de veritat universal ja que en un esport com el bàsquet aquesta veritat no la té ningú. Repeteixo que la meua única intenció és, aprofitant els coneixements que la investigació feta i el grau de pedagogia m'ha donat, ajudar als meus companys entrenadors a no cometre errors que poden perjudicar esportiva i personalment als infants que estem entrenant.

Objectiu del treball

- Crear una guia que faciliti als entrenadors novells a entendre el bàsquet de formació i com ensenyar-lo.

Quan comencem a ser entrenadors ens costa molt decidir cap quin camí tirar i no sabem ben bé què fer i sobretot com fer-ho. A internet es poden trobar molts exercicis però en pocs llocs ens diuen com transmetre'ls i quin objectiu tenen.

Metodologia

Detecció del problema

El problema es detecta a partir dels meus primers anys com a entrenador, veient diferents situacions que jo no considerava les més adequades, em van motivar a fer un pas endavant. L'estiu de l'any 2018, juntament amb un company entrenador, vaig embarcar-me a la creació del meu propi *Summer Basketball Camp* a la ciutat de Tegucigalpa, Honduras. Allà vaig tenir la gran sort de poder fer un clínic anomenat *La fundamentación del baloncesto* on vaig parlar sobre temes que jo considerava senzills i evidents però que per ells no ho eren tant. En aquell moment em vaig adonar del greu problema que ja havia començat a intuir en el meu entorn més proper. El poc accés a informació de qualitat i la dificultat d'entendre la qual tens a l'abast és quelcom que dificulta la tasca dels entrenadors de formació i fa que es cometin errors que perjudiquen al jugador o jugadora. La meva experiència internacional em va permetre adonar-me que els entrenadors-formadors quan comencen necessiten una ajuda que no tots són afortunats de tenir.

Desenvolupament del problema

El problema en qüestió és la poca capacitat dels entrenadors de formar els seus jugadors i jugadores de manera íntegra i transversal, ajudar-los a ser millors jugadors i persones. Per entendre aquest problema hem de veure dos factors diferents: els entrenadors que no volen i els entrenadors que no saben. Els entrenadors que no volen són un cas complicat, del qual no entraré ja que no és la població a la qual va dedicada el meu treball. Els entrenadors que no saben, la majoria novells o inexperts són amb els que vull enfocar-me. Ningú neix après i menys d'una tasca tant complicada com aquesta, formar. La gravetat del problema cau en què els afectats són els nens i nenes que practiquen esport i que, moltes vegades, per culpa de l'entrenador-formador no arriben allà on haguessin pogut. O pitjor encara, deixen l'esport perquè els hi ha fet avorrir.

Tècnica d'investigació

Al ser un treball on l'objectiu era crear un producte propi, de forma que el resultat final del mateix és la guia que tinc a les mans no l'he encaixat amb cap metodologia concreta.

Per aconseguir tenir la informació suficient per crear la guia, he treballat a partir de la recerca bibliogràfica, complementat amb tres entrevistes que van acabar d'ajudar-me a reunir el que necessitava.

El primer pas va ser veure quina informació era rellevant i creïble ja que a internet hi trobem de tot. Per aconseguir trobar informació de qualitat vaig anar a buscar els documents que utilitzen les federacions de bàsquet dels països que considerava capdavanters en matèria de formació i començar a fer un buidatge que em va permetre quedar-me amb les idees claus, veient així que la major part coincidien.

Després de buscar a les federacions vaig començar la meva recerca d'autors, els quals tenia clars degut a la meva experiència prèvia en el bàsquet de formació. Amb aquest gran gruix d'informació ja vaig començar a construir les bases del que volia aconseguir amb la guia i només em va fer falta complementar-ho amb tres entrevistes molt diferents. La primera la vaig fer a en Pol Velázquez, un noi de 22 anys que ha aconseguit obrir-se lloc al bàsquet de formació gràcies al seus estudis sobre una acció tècnica anomenada *pas 0*. El segon va ser el senyor Xabier Añua, ex entrenador de 83 anys que actualment treballa fent xerrades sobre els valors del bàsquet i com fer esportistes sans a nivell emocional. L'últim de la llista va ser Silvio Santander, fundador del Mètode CABB i un dels homes més importants del bàsquet de formació llatinoamericà amb el qual vam tractar temes de construcció metodològica del joc.

Desenvolupament del producte

A mesura que anava analitzant la bibliografia que havia estudiat i les entrevistes que havia pogut fer em vaig adonar que el més important era dividir la guia per categories, ja que cada etapa té les seves particularitats i era important deixar-les clares.

Per aquest motiu vaig decidir estructurar el producte de la següent forma:

- 1- Breu introducció dels objectius de la guia i la motivació per la qual volia fer-la.

- 2- Consells importants per a qualsevol entrenador i categoria.
- 3- Categoria, cada una amb els següents apartats: Objectius generals, normes generals de la categoria, moment evolutiu, com enfocar l'entrenament, el partit, continguts tècnics-tàctics i treball de valors.
- 4- Annexos

El meu principal objectiu era que tota la informació quedés estructurada de tal forma que al lector li fos fàcil trobar allò que buscava. Si el que necessitava era veure un exemple d'exercici utilitzat a pre-mini doncs que només fos necessari anar a l'apartat de "*Com enfocar l'entrenament*" de la categoria en qüestió.

Un altre objectiu que vaig tenir clar era que la guia havia de ser visual i atractiva a la vista, és per aquest motiu pel que vaig contactar amb el dissenyador gràfic Jaume Geli que em va ajudar i aconsellar en tot el que a l'apartat visual es tractava. A nivell gràfic he buscat que tot tingui una relació, la lletra arrodonida com una pilota de bàsquet, el canvi de color que representa el canvi de categoria, les fotos utilitzades, etc.

El resultat final és la suma d'un treball pedagògic, artístic i de l'estudi a fons del bàsquet de formació.

Emmarcament teòric i conceptual

Durant l'etapa formativa els jugadors de bàsquet han d'anar adquirint coneixements i generar experiències per poder fer el salt a la categoria sènior el més preparats possible. Però què és aquesta etapa formativa?

El bàsquet de formació

Per començar a introduir-nos en el tema hem de tenir clar alguns conceptes previs. Segons González (2018) el bàsquet de formació és “la actividad desarrollada, tanto en colegios como en clubs deportivos, durante la etapa escolar. El baloncesto de formación finalizará, por tanto, cuando el adolescente acabe el bachillerato.” (p.26). Pel mateix motiu l'autor afirma que aquesta etapa no necessita entrenadors, sinó entrenadors-formadors. Aquests entrenadors-formadors seran els encarregats de crear bons esportistes però també bones persones, amb uns valors i actituds acord amb la pràctica esportiva. El principal problema que té actualment el bàsquet de formació és que molts entrenadors no saben adaptar-se al que tenen davant i veuen al nen com un petit adult i no com el que és, un nen. L'autor ens afirma que “el niño no es un adulto en miniatura sino un ser que está en un proceso de evolución” (p.52), i això ens ha d'obligar a crear el programa adaptat a ell, a les seves necessitats i les seves virtuts.

L'entrenador-formador

El que Cárdenas et al. (2010) ens diuen sobre l'entrenador és: “Dentro del proceso de enseñanza-aprendizaje, el entrenador es el encargado de mediar en el aprendizaje, por lo que deberá tomar decisiones sobre cómo controlar una serie de elementos que configuran este proceso.” Aquesta idea va amb concordança amb el que González (2018) afirma sobre les habilitats d'un entrenador-formador pel bon desenvolupament esportiu:

- Vetllar per la seguretat. Tens l'obligació i la responsabilitat de revisar l'entorn on es desenvolupa l'activitat de manera que no hi hagi res que posi en perill la salut dels teus. A més a més, has d'estar segur que tots han passat una revisió mèdica que els certifiqui per entrenar i jugar.

- Organitzar l'equip. Establir unes normes de funcionament intern del grup on tots els seus integrants tenen el deure de respectar (horaris, equipació, etc). També has de portar un control de les dades personals del nen i dels pares per poder posar-te en contacte amb ells, així com qualsevol dada mèdica que hagis de conèixer.
- Tenir passió. Aquesta és l'habilitat més important que has de tenir. L'apassionat estima el que fa, gaudeix de tot i té una qualitat d'un enorme valor: que és contagiosa.
- Ensenyar i comunicar. Aquesta és, després de la passió, l'habilitat més important que has de desenvolupar. Per què puguis ensenyar has de saber, i per tant, necessitar conèixer el bàsquet específic pels nens, les seves regles i els fonaments del joc (individuals i d'equip) i uns conceptes tàctics bàsics. Però, a més de saber, has de ser capaç de comunicar i transmetre els teus coneixements perquè els teus jugadors aprenguin de manera clara, precisa i comprensible, adaptant-les a les seves necessitats i aptituds segons la seva edat.
- Motivar i reforçar. Amb reforços positius, lloant l'esforç per millorar, el bon comportament i els progressos tècnics cada cop que es produeixin i en aquell mateix instant. Pots dir-li a un nen, davant de tots, el que ha fet bé i això acreixerà la seva confiança (reforç positiu verbal). Però també ho aconseguiràs amb un gest, un xoc de mans (reforç positiu no-verbal). Has d'aconseguir que tots els teus nens tinguin la il·lusió de venir el dia següent.
- Tenir paciència.
- Liderar.
- Planificar i programar.

A totes aquestes habilitats pel desenvolupament esportiu, el mateix autor n'anomena unes altres pel desenvolupament personal:

- Educa sempre al nen que estigui sota la teva responsabilitat. No et treguis de sobre aquesta funció formativa i educativa.
- Dóna importància a la persona per sobre tot, després a l'esportista i per últim a la competició.
- Estableix uns límits.
- Crea una atmosfera d'afecte.
- Cuida el teu comportament i llenguatge.
- Respecte a tothom i sigues un model d'educació i bones maneres.

- Ajuda als teus nens a ser millors persones.
- Entrena els valors.
- Posa els valors a jugar.
- Escolta.
- Corregeix els mals comportaments.
- Preocupa't pels estudis.

Seguint amb el paper de l'entrenador-formador, Coll (2003) citat per Cárdenas et al. (2010) ens diu que aquests han d'adaptar-se al jugador i a l'activitat on estiguin per així poder aconseguir un desenvolupament més efectiu.

Tornant al que diu González (2018) ell afirma que: “Ten claro que los valores, los buenos comportamientos, se transmiten a los más jóvenes con hechos y no con palabras. Sé un modelo de comportamiento y no un portavoz de frases bonitas.” (p. 80) i és per això que hi ha una sèrie de valors que s'han de transmetre als nostres jugadors o jugadores; l'autor anomena els següents:

- Educació i bones maneres.
- Respecte.
- Ordre.
- Disciplina vista com obediència a una autoritat.
- Esforç.
- Treball dur.
- Força de voluntat.
- Superació.
- Capacitat de sacrifici.
- Capacitat de lluita.
- Persistència.
- Resiliència.
- Esperit d'equip.
- Autocontrol.
- Autoestima.
- Humilitat.

Santander, S. (2017), creador del mètode CABB (Confederación Argentina de Básquetbol), defensa una línia similar a la dels anteriors autors. Per a ell un entrenador-formador ha de sentir; amor pel joc, tenir uns valors propis de l'esport, una disciplina esportiva i també uns coneixements tècnics-tàctics que permetin desenvolupar al màxim els seus jugadors. El formador argentí diu que l'entrenador:

Debe estar enamorado de la técnica individual, tener circuitos de fundamentos, dominar los comportamientos de juego, ser creativo y evitar la especulación táctica. En su etapa con categorías de formación una de las claves es ir formando su filosofía de juego, su sistema de trabajo y sabiendo que durante su estancia con jóvenes, el desarrollo individual es todo. (p.18).

El mateix autor ens parla sobre l'èxit en els entrenadors de formació, afirmant que:

Hay entrenadores que son reconocidos (elegidos) a través de los años, por su dedicación y por su obra y nunca ganaron un título. Pero tienen el premio mayor: los valoran padres, colegas y hasta propios jugadores. Entonces ese entrenador ¿ganó o perdió?. (p.18)

Donant per suposat que si un entrenador vol progressar ha de ser paulatinament. La seva opinió és que com a entrenador no podem agafar dreceres per assolir una nova etapa, això pot trencar el desenvolupament dels nostres jugadors.

Acabant amb el tema de l'entrenador en el bàsquet de formació Carey, J et al. (2014), creadors de la guia pel bàsquet de formació als Estats Units, parlen sobre la necessitat d'una bona comunicació per part de l'entrenador. Segons ells, hi ha sis principis comunicatius molt importants:

- Tenir cura dels jugadors.
- Ser justos i conseqüents.
- Constructius, utilitzar reforços positius.
- Connectar amb els jugadors.
- Confirmar si s'ha entès el missatge
- Buscar un "feedback"

L'entrenament

La importància de l'entrenament en qualsevol esport és clara, sense pràctica no hi ha millora i sense millora no hi ha resultats. Però això encara es fa més important si ho passem a l'esport de formació, segons González (2018): “El entrenamiento es una herramienta muy importante en manos del entrenador-formador. Es comparable a una clase en el ámbito docente.” (p.86) ja que és aquí on, apart de treballar tots els conceptes tècnics-tàctics, estarem donant llum als valors que volem donar al nostre equip. Michael Jordan, citat per González (2018), parlava de la necessitat d'entrenar bé i que no tots els tipus d'entrenaments són positius, fent la següent afirmació: “Si entrenas ocho horas al día lanzando triples de la manera equivocada, te convertirás en el mejor del mundo tirando triples de la manera equivocada” (p.87).

González dóna unes pautes a seguir per preparar i gestionar un bon entrenament, fent-lo així el més complet i integral possible. Les pautes són les següents:

Preparar un bon entrenament

- Els objectius a tenir en compte, tant a nivell tècnic com a nivell personal. L'objectiu tècnic s'ha d'adaptar a l'edat i nivell dels jugadors que tinguis mentre que el personal s'ha de centrar en el valor que vulguis donar importància.
- Els continguts. Utilitzar internet per buscar vídeos i ensenyar-los als nens és un bon mètode a la nostra època ja que permet als jugadors tenir un coneixement previ de l'habilitat que treballarem.
- Els exercicis/jocs han de ser: divertits, senzills, variats, relacionats entre sí, competitius (menys a les primeres etapes que no se n'ha d'abusar), amb una duració adequada, participatius, transversals i reals.
- La planificació: la seqüència dels exercicis, la duració i els grups de treball.
- Les situacions tàctiques del joc.
- El material disponible.
- El temps disponible.
- Les fases de l'entrenament: escalfament, part central i final.
- Quan estiguis fent un exercici repassa interiorment els objectius que tenia per no oblidar-los.

Gestionar la sessió d'entrenament

- Fer un bon escalfament.
- Genera un bon entorn d'aprenentatge: agradable, respectuós, capacitat d'autocrítica, positivisme, paciència, llenguatge adequat, motivant.
- Cada nen té el seu ritme d'aprenentatge, s'ha d'entendre i respectar.
- Ensenyar aquelles coses per les quals estan preparats.
- Valora totes aquelles bones decisions que prenguin durant el joc per sobre del resultat.
- Sigues exigent amb allò que has ensenyat, però no ho siguis amb el que no has transmès.
- Estigues atent durant tot l'entrenament, no baixis la concentració com a entrenador.
- Posicionat bé dins del camp.
- Dona instruccions; curtes, clares i precises.
- Estigues atent a la resposta que fan els nens a les teves propostes.
- Fes que pensin.
- Respecta i fes-te respectar.
- Valora l'esforç per sobre el talent natural.
- Ensenya quines bones i males decisions prenen.
- Corregeix de manera positiva i immediata els seus errors.

Com construir un bon aprenentatge

Dins del model conductista hi ha una teoria que s'anomena aprenentatge significatiu. Aquesta, creada per Ausubel (2007) diu que:

En el proceso de orientación del aprendizaje, es de vital importancia conocer la estructura cognitiva del alumno; no sólo se trata de saber la cantidad de información que posee, sino cuales son los conceptos y proposiciones que maneja así como de su grado de estabilidad. (p.1).

Seguint amb la seva teoria l'autor ens afirma que l'aprenentatge serà significatiu només quan els continguts es relacionin amb els que l'alumne ja té, connectar aquestes noves idees amb les ja existents. Contrari a això és l'aprenentatge mecànic ja que aquest no

lliga del tot els conceptes anteriors amb els que s'ensenyen, fet que en el cas del bàsquet dificultaria molt l'aprenentatge del joc de forma global.

Recolzant les idees d'Ausubel podem veure que González (2018) parla del bàsquet com: "...un juego de situaciones variadas, cambiantes e impredecibles que lo hacen difícil de entender. Conocer el juego en su totalidad es difícil y complejo, por lo que es necesario construirlo a partir de piezas más básicas de conocimiento." (p.141). I per això, segons González, és molt important tenir en compte tres factors: la quantitat d'entrenaments, la qualitat dels entrenaments i el temps disponible per entrenar. A partir d'aquests tres factors pots marcar-te una línia que permeti construir un aprenentatge global del joc.

Com ens diu el mateix González (2018), perquè els jugadors aprenguin de manera òptima, els continguts han d'estar molt ben estructurats de forma que estiguin organitzats, siguin progressius, estiguin relacionats amb l'anterior i adequats a l'edat.

Robert Shanck, citat per González (2018), diu que: "el aprendizaje ocurre cuando alguien quiere aprender, no cuando alguien quiere enseñar" (p.144) i és per aquest motiu que els entrenadors-formadors ens hem de preocupar perquè els jugadors estiguin sempre motivats i disposats a aprendre. Diu González que per fomentar la motivació hem de:

- Reforçar els seus avanços, per petits que siguin dient què fan bé i què fan malament. Feedback positiu.
- Crear entrenaments dinàmics i creatius, estimular el cervell.
- Preparar entrenaments amb objectius assumibles i raonables.
- Ser proper, que es sentin escoltats.
- Ajudar a superar la frustració, l'error és quelcom natural.
- Fer que experimentin sensacions positives.
- Incidir en què el procés de millora està per sobre el resultat.
- Reforçar el valors.

Conclusions

La creació de la guia ha estat un ampli treball de recerca bibliogràfica complementat amb les entrevistes que he pogut fer; gràcies a tot això he pogut tenir al meu abast una informació que m'ha permès començar plantejar-me diferents qüestions.

Des del primer dia vaig tenir clar quin seria l'objectiu de la guia i això no ha canviat però sí que ho ha fet la forma d'enfocar-la. Volia que fos el més pedagògica possible i per això necessitava utilitzar un llenguatge senzill, ja que la població a la qual va dedicada és una que encara no està acostumada als tecnicismes propis del bàsquet. La meva funció com a pedagog ha sigut fer arribar una informació complicada de trobar i entendre a un públic que acostuma a tenir-la fora del seu abast.

Com a pedagog no podia fer un contingut pla, només amb teoria i que fos feixuc de llegir. Els meus esforços s'han centrat en fer-la de la manera més visual possible, i és per aquest motiu pel que vaig contactar amb un dissenyador gràfic que em va ajudar en l'apartat visual.

Aquest treball ha tractat de facilitar l'aprenentatge pels nous entrenadors-formadors, ajudant així de forma indirecte als jugadors i jugadores a tenir un desenvolupament el més transversal possible dins del món del bàsquet.

Després del treball fet em queda clara la importància d'entendre en quin moment es troba l'infant abans de decidir què haig d'ensenyar-li, respectar els temps d'aprenentatge i fer-ho de forma que no ens saltem cap pas, cap és imprescindible. En tot moment he volgut deixar clar que el centre de les accions ha de ser sobre l'aprenentatge del jugador, que l'entrenador-formador ha de dedicar-se a ell i la seva evolució i deixar de banda altres temptacions com poden ser l'obtenció d'un campionat.

Amb la creació de la guia he complert l'objectiu que tenia a aquest treball.

El paper del pedagog en el bàsquet de formació

El paper del pedagog sigui en el bàsquet de formació o a qualsevol esport hauria de ser més rellevant del que és actualment. Per als nens i nenes que practiquen esport els seus clubs són el tercer lloc on, segurament, passen més hores al llarg de la setmana, només darrera de l'escola i casa seva. Els entrenadors-formadors, de mitjana, estem més amb els jugadors i jugadores que un professor de matemàtiques o anglès. No tenen prou responsabilitats educatives els clubs esportius com per què entri la figura del pedagog? A quin lloc podrien encaixar? Amb el que he après fent aquest treball el lloc més indicat on hauria d'aparèixer el pedagog seria en l'àrea de coordinació o la direcció tècnica ja que aquí és on podria tenir més influència sobre els entrenadors-formadors. Aquest paper pot ser fonamental ja que el pedagog, evidentment amb coneixements de bàsquet, hauria de ser l'encarregat de crear una línia que tots els entrenadors-formadors haurien de seguir. No parlo d'un estil de joc o una jugada concreta sinó una línia formativa, explicar què s'hauria de treballar a cada categoria i amb quina metodologia fer-ho. L'objectiu seria reproduir el que he fet jo a la guia en un club esportiu.

Un altre lloc on hauria d'aparèixer amb més força la pedagogia i la figura del pedagog és en els cursos d'entrenador que organitza la federació. Aquí, cada vegada més complets, es parla de tot el relacionat amb el bàsquet i penso que la figura del pedagog hauria d'estar inclosa en la creació del curs.

Malauradament, el pedagog no està gaire ben considerat dins l'àmbit esportiu que no sigui de lleure, els clubs esportius aposten més per persones amb titulació de CAFE o INEFC per dirigir-los i no busquen altres alternatives que a la llarga podrien donar millors resultats. El treball en un club esportiu ha de ser transversal, si bé la presència dels esmenats anteriorment és important també ho ha de ser la nostre ja que tenim les capacitats per ajudar a la construcció de bones metodologies d'entrenament i a la creació d'esportistes amb valors positius.

La nostre feina com a pedagogs ha de ser utilitzar l'esport com a vehicle per; educar, ensenyar i emocionar.

Bibliografía

- Alarcón, F., Cárdenas, D., Clemente, V., Guillén, J. C., Jiménez, M., Lázaro, J., . . . Sánchez, M. (2017). *Neurociencia, Deporte y Educación*. Madrid, España: Wanceulen.
- Alarcón, F., Cárdenas, D., Miranda, M. T., Ureña, N., & Piñar, M. I. (2010). *La metodología de enseñanza en los deportes de equipo*. Recuperado de <http://reined.webs.uvigo.es/index.php/reined>
- Balyi, I. (2008). *Canadian basketball athlete development model*.
- Carey, J., Showalter, D., Keller, C., & Neff, K. (2014). *USA Basketball Youth Development Guidebook* (2ª ed.). Recuperado de www.usabasketball.com
- González, A. (2018). *Baloncesto para educar* (Ed. rev.). Barcelona, España: Kolima Books.
- Loaiza, G. (2018). *Programa de entrenamiento (9-18 años) para la formación de jugadores inteligentes y dignos en baloncesto desde la perspectiva de la neurociencia..* Recuperado de https://www.researchgate.net/publication/327478068_PROGRAMA_DE_ENTRENAMIENTO_9-18_ANOS_PARA_LA_FORMACION_DE_JUGADORES_INTELIGENTES_Y_DIGNOS_EN_BALONCESTO_DESDE_LA_PERSPECTIVA_DE_LA_NEUROCIENCIA
- Marí, P. (2017). *Liderar equipos comprometidos* (4ª ed.). Barcelona, España: Plataforma.
- Muñoz, D. (2009). *La coordinación y el equilibrio en el área de Educación Física. Actividades para su desarrollo en.* Recuperado de https://drivehttps://www.efdeportes.com/efd130/la-coordinacion-y-el-equilibrio-en-el-area-de-educacion-fisica.htm.google.com/drive/u/0/folders/1MbCsDFynJ9RvWvx_cVIfd0Ep7cxQSD6n
- Muñoz, S. (2014). *Planteamientos y objetivos básicos del entrenador de formación*. Recuperado de <http://www.feb.es/Documentos/Archivo/HTML/entrenadores/history/feb-14-11-147.html>
- Salado, J., Bazaco, M. J., Ortega, E., & Gómez. (2011, 19 julio). Opinión de los entrenadores sobre distribución de contenidos técnico-tácticos y pedagógicos en distintas categorías de baloncesto de formación
- Santander, S. (2017). *Método CABB, manual para entrenador formador*.

Annex

Entrevista Silvio Santander

Silvio Santander és un entrenador professional argentí, dos cops seleccionat com a millor entrenador de la lliga del seu país i creador del *Método CABB*. Ell és conegut a tota Llatinoamèrica per les seves aportacions al bàsquet de formació. Gran defensor de la tècnica individual, del treball en equip i dels valors a l'esport. És una persona implicada i apassionada que ha donat molt a l'esport de la cistella.

Me gustaría primero explicarle el motivo de mi trabajo, para luego poder encarar mejor las preguntas.

Yo soy entrenador de baloncesto desde hace 10 años; empecé a entrenar con 13 años y ahora estoy terminando Pedagogía (Ciencia de la Educación). El trabajo que estoy realizando es el TFG (Trabajo de Fin de Grado).

En este trabajo quiero unir mis dos pasiones que son la educación y el baloncesto. Para hacerlo decidí que fuera los procesos de aprendizaje en el baloncesto de formación. Mi objetivo final es crear una guía, un documento, que ayude a los entrenadores que se inician a entender mejor como entrenar. No los conceptos los cuales entrenan, sino la metodología y la forma para entrenar.

Primero, me gustaría que me hablara un poco del método CABB que usted creó. De donde salió y porque motivo lo hicieron.

Surge porque tenían un debate entre varios entrenadores. Entre diferentes puntos del país empezamos a notar que había una preocupación extrema por el resultado y descuidando un poco el tema de la enseñanza. En ningún momento consideramos que el nivel de los entrenadores de formación de Argentina sea bajo, al contrario, hay un alto conocimiento, sino que un poco el contexto en el cual vivimos, una sociedad exitista, una busca llamativa por parte de padres, dirigentes y hasta del propio entrenador, del ganar y en muchos casos tomando atajos respecto la enseñanza. Y después esos chicos llegando a edades adultas con carencias de su formación pero no muy amplio el abanico táctico. Ese fue el diagnóstico que hicimos, recorriendo todo el país, hablando con muchos entrenadores.

Continuaré con una serie de preguntas más generales, para luego entrar más en detalle. Mi primera pregunta es, para usted que habilidades debe tener un entrenador de formación.

Por supuesto debe ser un entrenador docente, debe tener la pedagogía y la didáctica a flor de piel, debe tener un sistema de trabajo en el cual todo lo que pueda desarrollar debe ser a través de una construcción metodológica y la habilidad de trabajar estos tiempos con gente muy joven, acá los llamamos los *milenials*, no son los jóvenes de hace 10 años o 20, hoy están atrapados por el entretenimiento, el ocio y el confort a través de la tecnología. Tiene que tener esa habilidad de poder ir hacia ese lado y entusiasmarlos en un juego de conjunto.

Muchas veces vemos jugar a cadetes o juniors que parecen a los equipos de primer nivel jugando, en sus acciones tácticas. Qué diferencias cree usted que debe haber en el baloncesto de formación y el senior.

Una de las diferencias principales, en mi opinión, en la etapa de junior el espacio a la creatividad debe estar por encima de la rigidez de un sistema táctico. Yo no concibo que en un trabajo de desarrollo el jugador no tenga espacio para trabajar sus habilidades, siempre con juego conceptual por encima de sistemas. Después los sistemas van a venir, tendrán que visualizar entradas, para poder desarrollar algún trabajo, pero la principal virtud cuando se llega al profesionalismo hay que hacer lo que conviene para ganar y si hay que jugar una batería de sistemas similares o distintos y todo el partido y no jugar nada por concepto es el entrenador que busca que hacer para conseguir un resultado. En el baloncesto de formación crear el espacio para el jugador es prioritario, el desarrollo del jugador es prioritario. Ver crecer gestos técnicos que se han desarrollado durante la semana es el partido que hay que ganar.

En baloncesto de formación, usted cree que es la táctica que tiene que ayudar a la técnica o la técnica que debe ayudar a la táctica.

La técnica debe ayudar a la táctica.

Para la entrevista me gustaría dividir el baloncesto de formación en dos partes: la primera seria de un mini básquet hasta un 14, o sea, de minis hasta infantiles y la segunda parte para hablar sobre cadetes y juniors. Centrándonos primero en mini básquet hasta infantil, como se debe planificar un entrenamiento en estas categorías.

Donde tenemos que poner nuestro enfoque, donde tenemos que centrarnos. No tanto en que concepto o que idea, sino como plantearlo metodológicamente.

Yo no soy un especialista en mini básquet, si que por supuesto trabajé en estas categorías y tengo la experiencia de estar en contacto con entrenadores de estas categorías.

Lo primero que nosotros creemos, y de hecho ahora en el método CABB va a salir un manual para el entrenador del mini básquet con todo esto que estas preguntando. Lo que nosotros queremos es que el jugador debe aprender las capacidades motoras, desarrollarlas, etapa coordinativa, por supuesto la introducción en juego. Lo más importante es enseñarle el amor al juego. Ahí hay que enamorarle. Una vez que conseguimos eso, todo lo demás se va a desarrollar más fácil.

En la misma pregunta, pero de caras a los infantiles, chicos que están a punto de entrar en fase cadete, en baloncesto lo que se llama baloncesto FIBA. Como planificar el entrenamiento, como decidir que es más importante, como dar prioridades a una cosa o a la otra.

Nosotros propusimos un sistema para orientar a los entrenadores, que les pueda ayudar. No decimos que sea el único pero les puede ayudar. Es desarrollar los 5 grandes grupos de fundamentos: lanzamiento, dribling, pase, mecánica de piernas y mecánica de defensa. Uno por semana en la planificación del entrenamiento; es decir un entrenamiento estándar que pueda durar 1'30h, con todo lo que eso implica: entrada con balón, desarrollo de gestos técnicos, situaciones de 1 contra 1, situaciones de ataque ventaja y desventaja, para acabar jugando un 5x5 pero con el enfoque puesto siempre en el lanzamiento. La semana siguiente igual pero enfocado en el dribling, en la siguiente en el pase, la otra en la mecánica de piernas y la siguiente en la mecánica de la defensa. A la otra semana vuelves a empezar con el lanzamiento. Así es una buena forma de tener planificada los 5 grandes grupos de fundamento y de poder además tomarse el tiempo el entrenador en la planificación de revisar esos detalles que pueden pasar de lado cuando estas inmerso en el trabajo. Entendemos que es una parte clave de como armar un entrenamiento y como planificar la información.

Con lo que me dice, usted cree que es mejor centrarse en un apartado del baloncesto y no incluir grandes bloques en un mismo entrenamiento como por ejemplo, el bote o el drivling con el tiro o la defensa; trabajarlos por separado.

No. Lo que quiero expresar es que siempre todo está relacionado con todo. Lo que buscamos con el método es que bajo la enseñanza el foco esté dirigido a la corrección más que nada en ese punto. Ejemplo: haces una acción de bandeja con una salida de pase cruzado para finalizar con euro-step y finalizas tirando, es una acción de finalización. Lo que nosotros decimos es que si hace mal la salida cruzada se corrige, por supuesto, pero uno lo que no puede pasar por alto es que todo el entrenamiento esté relacionado al gesto que quiero mejorar. Entonces ahí preparo ejercicios, preparo desafíos entre ellos, preparo entre dúos o tríos donde el foco está puesto en eso; el chico debe saber que lo se va a trabajar esa semana por sobre todas las cosas es el lanzamiento, lo otro no se descuida, pero nos parece mejor ordenado así que tener que hacer una corrección de todos los campos a cubrir.

Entiendo. Por el mismo motivo supongo que en la parte táctica en infantiles, llamamos táctica o juego por conceptos ¿debe tener la misma secuencia, cuando trabajamos táctica en infantiles, táctica muy básica?

Nosotros acá dividimos que, superado el mini básquet, que incluye hasta los U13 porque ahí está el cambio de aro y de pelota. Aquí a partir de U13 hasta U15 y U17 (infantiles y cadetes) la estructura es la misma en cuanto a la enseñanza y entendemos además que hemos puesto una regla (que en el método CABB llamamos 3x1) que es más para la U17 donde dice que si el jugador tiene un partido ... Aquí se juega mucho, aquí estamos hablando que hay chicos que juegan 140 o 160 partidos en el año; es una locura, porque juegan en 2 o 3 categorías, porque juegan distintos torneos, no está controlado como debería ser. Nuestra lucha es poder pasar el partido al fin de semana, porque entre semana también se juega mucho, y que el chico juegue como máximo en 2 categorías: en la propia y en la inmediata superior. Eso nosotros creemos que es lo mejor para el desarrollo. Cuando pasa eso que juegan tanto, lo que buscamos en la regla 3x1 es que en cada partido que tienen, como regla puedan tener un entrenamiento colectivo, un entrenamiento físico y un entrenamiento individual. Para asegurarnos que si el chico juega no deje de lado esos puntos que son los que le van a formar y que cuando sea más mayor no va a poder. Si uno juega todo el tiempo no va a tener tiempo para desarrollar el trabajo individual, mucho menos poner énfasis en la parte física y solo va lo colectivo porque se preparan partidos. Esto pasa mucho acá en formación y sigue pasando que los entrenadores forman equipos, preparan partidos y se acerca mucho al régimen con formación que hacen los equipos profesionales y eso nos preocupa mucho porque no apunta como debe ser el desarrollo.

No puedo entender como un chico juega 140 partidos en una sola temporada. Yo estoy entrenando un equipo infantil en una categoría superior y jugamos 30 partidos al año y ya creo que son bastantes.

Nosotros pensamos que en una temporada, habiendo estudiado 14 países del mundo, que los chicos deben jugar esa cantidad de partidos, de 30 a 35. De momento, para que no sea tan brusco el cambio, bajamos de 140 a 70; hicimos una primera etapa de vamos por un tope. Que pasa, la mayoría de torneos locales los chicos juegan, por ejemplo un U15, juegan 35 partidos en el año, pero además juega lo que llamamos el torneo provincial donde se juegan 20 partidos más: ya son 55 pero además juega en la otra categoría (U17) y eso ya se va a 110 partidos pero algunos también los ponen a jugar a U19 en algunos partidos. Además el chico juega selección de la capital, selección de la provincia y algunos son selección nacional. Si a eso le sumas algún torneo relámpago juegan 150-160 partidos. Esto sucede en las provincias de mayor cantidad de población, que en nuestro país son 5 y de donde salen el 66% de los jugadores de la selección nacional. Por consiguiente, ahí tenemos que atacar esa parte de donde salen la mayoría de los jugadores puedan permitirnos que entrenen bien, se desarrollen. Aquí se está sobrevalorando la competencia y despreciando el entrenamiento; ese es lo que nosotros queremos sobre el método. No se está poniendo el foco en la enseñanza y es multifactorial. No hay nada más que repasar a los entrenadores, hay chicos que no hace falta que juegue en 4 categorías diferentes y los pone igualmente y dejan de lado a otros que menos participan.

¿Como se debería desarrollar el trabajo en técnica individual en esas categorías de formación? ¿Tiene que ser el mismo en infantil que en junior?

Nosotros pensamos que la parte de la metodología en la enseñanza y las técnicas individuales, primero el gesto en cámara lenta, segundo repetición, tercero con oposición. Básicamente esta es la estructura que creemos de enseñanza. Primero en cámara lenta, bien desarrollado y pulirlo lentamente, lo más estático posible. Luego la repetición donde se le agrega el movimiento y se eleva el grado de dificultad y tercero con oposición para llegar a desarrollarlo. Y creemos, que básicamente es para todas las edades.

El trabajo de repetición, el trabajo lento ¿dónde tienes que poner el punto de interés? Como despertar la motivación del jugador para que vea que ese trabajo en cámara lenta, que puede ser o considerarse incluso aburrido, sea funcional, sea bueno y que el jugador entienda que es para su bien.

Un ejemplo que siempre ponemos es, por ejemplo, en la etapa 1 de lo que es incorporar el gesto en cámara lenta es la parte más corta, porque es mostrarlo, intentar empezar aplicarlo. Ahí al chico le hace bien, le estimula ser filmado y al ser filmado corrige, se ve, lo incorpora y rápidamente debe pasar a las repeticiones. Yo creo que es una parte que se le puede vincular para ser entretenida, a partir de por ejemplo desafiarlo en verse jugar, en verse en ese gesto y en los detalles. Si uno debe tener manejo de balón los cuatro planos de la mano para poder llevar la bola hacia delante, atrás, o de derecha a izquierda eso se puede hacer bien en cámara lenta, filmarlo, mostrarse y ver el dominio de lo que quiero hacer y empezar a repetir para pulir bien el gesto. Y a partir de esto empieza la oposición y empieza el desafío de una oposición pasiva y luego una oposición activa.

¿Usted cree que debe ser el mismo proceso, el mismo trabajo metodológico para U13 hasta U17?

U13 y U15 sin duda. En U17 nosotros consideramos que uno tiene que tener claro, porque no es algo tan lineal; es decir, que uno recibe a un jugador de U17 o cadete donde ya tiene ocho años de trabajo y también recibes un jugador de la misma categoría que tiene un año de trabajo....

Yo me refiero poniendo el caso perfecto que este U17 le ve jugando desde que es U13-U14. Que ya lleva una evolución y tiene un baloncesto dentro que es capaz de hacer cualquier gesto o aprender cualquier gesto que se le ponga.

Ahí las etapas son más directas. Lo que sería la etapa 1 de la aplicación del gesto en cámara lenta, lo habrá visto antes. Es un gesto, que cada vez que se sube de categoría hay que ejecutarlo a mayor velocidad, con mayor precisión y con mayor oposición. Poner el foco más en repetir, poner oposición más agresiva y que pueda sortear obstáculos.

En España se trabaja la técnica de 2 maneras: la que usted describe (que es la que yo uso porque me gusta más) y otra, donde un grupo de gente dice que el gesto no crea la necesidad sino que la necesidad crea el gesto. ¿Usted está de acuerdo con esta afirmación?

En parte sí. Lo que pasa es que a mi me parece que en la modalidad de pensar que nosotros somos los facilitadores de herramientas para los jugadores, a mi me gusta que tenga la mayor cantidad de herramientas posibles para cuando llegue el momento de la necesidad

de resolver esté capacitado. Nosotros respetamos la otra técnica porque las dos intentan conducir al mismo lugar.

A nivel táctico, un equipo en la categoría U17 ¿Cómo debe jugar? ¿con sistemas, juego libre, juego por conceptos? Independientemente de su nivel.

Nosotros creemos que lo que tiene que ver con mini básquet y U13 tiene que ser, además de la polivalencia que no se puede jugar con puestos fijos, queremos siempre que aprendan lo que llamamos una rueda de cortes, que es jugar los 5 abiertos con el espacio para ir el 1 contra 1, para poder pasar y cortar, ... Ya es a partir de U15 que se empieza a trabajar con las cortinas indirectas, también queremos que vean la acción de 4 y 1; es decir 4 jugadores de frente y 1 de espaldas y tiene que ser rotativo, no puede ser el mismo, para que mantengamos lo de la polivalencia y que todos puedan jugar un poco dentro y un poco fuera, un poco de caras y un poco de espaldas. Y en el U17 queremos que lleguen al 3 y 2; o sea 3 jugadores de caras y 2 de espaldas, para poder jugar alto y bajo, para poder jugar dentro y fuera. También creemos que tiene que ser rotativo, pero ya empezamos a diseñar un poco más los puestos fijos, no estrictos porque nadie sabe si un U17 uno que juega de armador después termina siendo un gran tirador. Es tratar de darles las herramientas teniendo un juego conceptual, donde el entrenador que trabaja sepa que ya tuvieron las 5 abiertas, los 4-1 y los 3-2. Todo lo que sea con la lectura de juego, lo que sea la creatividad, el 1 contra 1, el espacio para que jueguen en pareja, entre tres pueda desarrollarse entre ellos. Por supuesto puede entrar algún sistema ahí, siempre que sean sistemas que apoyen las capacidades individuales y lo que uno desarrolla en el trabajo diario de técnica individual. El juego por conceptos con algún sistema.

El jugador, a partir de U19 tiene que conocer todos los recursos tácticos que tiene el baloncesto y así facilitarles la entrada al baloncesto senior; que vaya conociendo todos los pasos que tiene el baloncesto, todos los tipos de baloncesto que puede haber para que luego tenga un buen traspaso al baloncesto senior.

A nivel de construcción táctica, ¿Cómo se debe implementar correctamente un elemento táctico en un equipo, un elemento nuevo?

Nosotros creemos que la técnica vincula a la táctica y no al revés; la técnica siempre tiene que estar pulida des de un comienzo. Primero trabajamos la técnica, luego se introduce la táctica y al final integramos el sistema. Debemos dejar espacio a la creatividad del jugador para que pueda explorar sus opciones, pueda decidir. Si le enseñamos que siempre que

pasa una acción concreta debe resolverlo solo de una manera no estamos haciendo bien nuestro trabajo. Hay una parte de explorar, de ser creativo que está en todo momento presente cuando se enseña una táctica.

¿Cómo se trabaja la lectura del juego? ¿Cómo hacemos jugadores inteligentes? ¿A qué categoría se debería empezar a trabajar la lectura en el juego?

Yo creo que ya en la edad de infantiles estamos trabajando la lectura de juego. En el momento que ponemos una rueda de corte y le decimos al compañero que juegue a 5 metros del otro, entonces empiezas a trabajar la ocupación de espacios, se puede trabajar como queréis atacar y comportamiento de juego. Entonces la lectura ya viene desde infantiles y no está mal. Lo que para mí está mal es la invasión de información al jugador para que, en definitiva, solo haga lo que nosotros le decimos; ese es el extremo y que mucho se vincula a los sistemas. Yo pongo un sistema para que me dé un resultado a mí, pero el jugador no explora. Creo que no hay ningún problema empezar desde infantil a la lectura de juego pero aplicada a los conceptos de juego que requiere cada categoría.

¿Cómo cree que está hoy el baloncesto de formación en Argentina y en otros países que ha podido ver?

En Argentina lo veo muy bien, respecto al conocimiento que tienen los entrenadores pero lo veo muy apurado por el resultado colectivo. Hay como una necesidad de, primero el entrenador y de todo el contexto que lo rodea para mostrar bien su trabajo, tenga que tener éxito ganando. Todos pasamos por esta etapa, yo la pasé; la vi, aprendí y entendí que no era así y un poco lo que queremos hacer este grupo de gente que estamos trabajando es intentar, a las nuevas generaciones mostrarles que la felicidad en formación va por otro lado. Que va por desarrollar jugadores, desarrollar programas, por entender que hay que hacer mejor a los demás y que el resultado viene solo. Que uno no tiene que dejar de competir, pero que lo veo muy apurado así.

Y no tan así en otras partes del mundo. Yo creo que Francia lo tiene más claro, de que busca la formación. Veo que Canadá le pasa lo mismo; son dos escuelas que nosotros admiramos. Vemos que Serbia les pasa igual, a pesar que son escuelas muy competitivas pero en cuanto al basamento del aprendizaje y los gestos técnicos es religión; cada uno tiene su particularidad.

No sé tanto de España como vos que estáis ahí pero sabemos que tiene una escuela muy positiva y saben trabajar y hay un alto conocimiento de los entrenadores pero quizás tengamos algo similar respecto a la mirada de los resultados.

Y ahora la última pregunta: ¿usted cree se debería ser más exigente con los entrenadores de formación? Muchas veces ponen a entrenadores que acaban de empezar a entrenar en las categorías de formación y si creemos que tienen tanta importancia los primeros años en el baloncesto para la construcción del trabajo técnico y táctico, ¿Por qué ponemos a entrenadores, que por falta de experiencia y conocimiento, no saben entrenar aun?

Te explico lo que a nosotros nos pasa acá. Acá la mentalidad es poner el foco, todavía pasa en muchos lugares, en la primera división. No importa en qué categoría se juegue, pero al ser primera división toda la inversión del club va para ese lado, para los jugadores y entrenadores de la primera división. Se deja para ultimo el mini básquet y se pone todo el esfuerzo de inversión en las categorías altas y esto se ve como un gasto en las categorías menores. Hay una regulación, aquí tenemos una escuela de entrenadores muy buena que tiene la regulación nivel 1,2 y 3, con lo cual aquí no puede dirigir cualquiera en todas las categorías; así todo, me parece que tenemos que dar un paso más adelante en respetar al entrenador con mejor remuneración, con mejores condiciones de trabajo. Aquí hay entrenadores que se traen los materiales para trabajar, hay entrenadores que tienen que tomar 4 y 5 categorías para después ir a trabajar en otra cosa y seguir,... Está menospreciado el formador como, en nuestro país, también esta menospreciado el docente; no está valorado el docente como tiene que estar.

Por mi parte la entrevista ya está. Ha sido un grandísimo placer poder hablar con usted, ya no solamente por esta conversación que hemos tenido, sino por las ideas que usted transmite en el método CABB, que en mi humilde opinión es lo que debería ser el baloncesto de formación.

Para mí también ha sido un placer. Y como todos decimos acá, nadie habla del lado de la verdad, es una experiencia que hemos recogido y que queremos transmitir si se puede para ayudar en algo. Que incluso va a tener que seguir siendo mejorado, porque las reglas cambian, aparecen nuevas técnicas, nuevos métodos. Pero sí que hoy acá está en debate la cantidad de partidos que se juegan, hoy está en debate la forma de enseñar, hoy está en debate el tema de no deber de tener atajos para ganar a cualquier precio.

Entrevista Pol Velàzquez

Pol Velàzquez és un jove entrenador de 22 català, pioner amb l'ensenyança del *pas 0* ha aconseguit fer-se un nom dins del panorama gràcies al seu treball amb aquest gest tècnic. Les seves metodologies d'ensenyança modernes l'han ajudat a fer clínics arreu del territori català i espanyol.

Bon dia Pol, m'agradaria començar amb unes preguntes generals per saber la teva opinió.

Genial, comencem!

La primera pregunta és perquè em facis una radiografia del bàsquet de formació a Espanya. Com el veus? Cap on va?

A dia d'avui crec que el bàsquet espanyol i català té una bona salut, no sé si vas mirar els campionats d'Espanya mini el cap de setmana passat però aquest any el joc ha canviat i ha sigut més formatiu que l'any anterior. Els jugadors i jugadores utilitzaven més el físic en canvi aquest any ha sigut un joc més tècnic i de lectures.

Crec que les noves generacions d'entrenadors entenen cap on ha de tirar la formació però tot i això hi ha coses que no m'agraden gaire. Veig que molts entrenadors busquen el seu propi benefici i no miren del tot pels seus jugadors i això és quelcom que m'entristeix molt.

Entenc i opino com tu. La segona va encarada als entrenadors-formadors, quines aptituds creus que ha de tenir un entrenador de formació?

Primer de tot, vocació. Tots sabem que els entrenadors, en general, estem mal pagats però això no ens ha de fer canviar el nostre enfoc. Estem treballant amb nens i nenes que ens veuen com a referents i això ens ha d'obligar a ser un bon exemple per a ells. A part dels valors que els hi hem de transmetre, com poden ser: respecte, esforç, superació, etc. En quan a continguts els entrenadors han de conèixer la categoria a la que entrenant i això no és fàcil. A més a més també han de saber què ensenyar i com fer-ho i aquí està el principal problema.

Bàsquet de formació vs bàsquet sènior, s'ha d'entrenar diferent?

Per suposat! Ja no només a nivell tècnic-tàctic sinó també en quan a metodologia, treballar amb nens és diferent que treballar amb adults.

Entrant a la teva especialitat, el *pas 0*. Com ha de ser la construcció d'un concepte tècnic? Sigui el *pas 0* o qualsevol altre.

Bona pregunta. El que jo acostumo a fer és una construcció començant des del molt bàsic fins a l'aplicació al joc real.

Posem d'exemple el *pas 0*.

Primer de tot hem de començar ensenyant el gest en sí, assegurant-nos que l'execució sigui polida i fluida. El que faig jo és començar ensenyant el *pas 0* amb un exercici sense oposició, fent per exemple un treball de recepcions i finalitzacions molt fàcil. A partir d'aquí començo a complicar-ho de forma progressiva, primer ficant un defensa en inferioritat i després jugant un 1c1 sense avantatges.

Per introduir-ho al joc real és més complicat, ja que això depèn d'un altre factor que nosaltres no podem controlar directament i és la confiança del propi jugador. Personalment quan veig que un jugador ja sap executar un gest proposo exercicis de joc real (2c2, 3c3, 5c5) i els animo a que ho intentin aplicar sense por d'equivocar-se. Hi ha jugadors que tarden més i altres ho apliquen molt ràpid, però això és quelcom que ja no podem controlar..!

Creus que la tècnica ha de servir per la tàctica, o al revés?

Jo sempre he pensat que les dues són molt importants però si que és veritat que sense tècnica l'aplicació de la tàctica seria molt més difícil. A dia d'avui la meua opinió és que a categories inicial el treball tècnic ha de ser el que ocupi la major part de la sessió però a mesura que arribem a cadet i junior això ja ha de començar a canviar. Evidentment el treball tècnic ha de ser present sempre però ja començant a encarar-lo a les accions tàctiques que voldrem jugar amb el nostre equip.

Quines carències veus en els jugadors de formació? Hi ha alguna cosa que et preocupi en especial?

A nivell de carències crec que les habilitats motrius cada cop es perden més, cada vegada els nens i nenes fan menys esport fora del seu club esportiu i això és algo que em preocupa

molt la veritat. Em preocupa que això pugui anar cada cop a més i afecti al rendiment i la salut dels jugadors, a menys esport més risc de lesió, de sobrepès...

Entrevista Xabier Añúa

Xabier Añúa és un ex-entrenador professional de bàsquet a Espanya. A finals dels anys 60 va ser entrenador del FC Barcelona, entre molts altres equips. La seva carrera ha sigut molt exitosa no només a l'àmbit professional sinó també com a professor als cursos de la federació espanyola. A part de ser un destacat entrenador també és una persona que sempre ha treballat des de la importància dels valors fet pel que ha estat molt estimat dins del panorama nacional.

Me gustaría usar la primera pregunta de forma muy global e introductoria. ¿Podría hacerme una radiografía, desde su punto de vista, del baloncesto de formación actual en España? ¿Cómo lo ve? ¿Qué le parece? ¿Hacia dónde avanza?

Técnicamente los entrenadores tienen una preparación muy, muy alta. Pero solo algunos trabajan sobre conceptos básicos. Por encima de todo el pase. Hace muchos años en un clínic en Barcelona de Wooden lo dedicó exclusivamente al pase. Siempre decía que la economía de movimientos reduce los errores. Aunque esto se refería más al tiro. En lo que era el pase trabajaba enormemente sobre fintas de pase y recepción, ángulos de pase, no saltar y pasar... Y así también con el tiro... Pero lo esencial son los conceptos y los valores. Al joven hay que inculcarle la humildad, la solidaridad, la igualdad... El entrenador es maestro de valores, que el jugador se divierta y acabe amando el baloncesto.

En resumen fundamentos y valores. Te cuento una historia: Creo que era en el 69 yo regresaba de una temporada en USA donde yo estudiaba con los Knicks, Long Island University... A mí vuelta mi hermano pequeño me dijo porque no les entrenaba al equipo de Mini de los Corazones donde él jugaba (tiene 20 años menos que yo). Yo con ganas locas de entrenar les hice trabajar sobre una defensa de zonas 1-3-1 presionante tres cuartas partes del campo. Como si fuesen profesionales. Barrimos en Granada y campeones de España. Me equivoqué rotundamente, tendría que haberles enseñado fundamentos. Nunca lo olvidaré. Ganar no es el objetivo. Formarlos, sí.

¿Qué es necesario para ser un buen entrenador en el baloncesto de formación? ¿Qué diferencias debe tener un entrenador de baloncesto de formación con uno senior?

Ser un profesor que enseñe a divertirse, formar por encima de todo y tener vocación.

**Dígame su opinión sobre la siguiente afirmación de Ángel González Jareño (2018):
“el baloncesto es un juego de situaciones variadas, cambiantes e impredecibles que lo hacen difícil de entender. Conocer el juego en su totalidad es difícil y complejo, por lo que es necesario construirlo a partir de piezas más básicas de conocimiento.”**

La frase de González es muy adecuada y la comparto, una descripción perfecta. Juego por conceptos. Juego libre, encajando piezas. Conocimiento del juego.

**¿Qué importancia le da usted al trabajo de valores con los jugadores más pequeños?
¿Qué recursos utilizaría para “crear” un equipo unido, sano y con autoestima?**

El entrenador como maestro de valores, he dado charlas sobre el tema. Para mí es como el faro que nos tiene que guiar. La humildad, la igualdad, la solidaridad, la alegría de hacer deporte... el entrenador debe transmitir con el ejemplo. Son sus jugadores los ciudadanos del mundo a los que llega.

Esas cosas son más importantes que los aspectos técnicos.

¿Cómo prepararía usted una sesión de entrenamiento? ¿En qué se focalizaría?

Tengo nula experiencia en ese terreno desde hace años, pero haría una reflexión. Ocuparse del baloncesto de chicas como algo que irrumpe con una fuerza arrolladora. Tratarlo en el tema de la igualdad. Trabajaría en un programa total de fundamentos con ejercicios que diviertan, poner mucha imaginación en ese apartado. Añadir vuestras propias iniciativas, ser creadores.